

KARTA KURSU

rok akademicki 2024/2025

Kierunek: Psychologia
Tryb prowadzenia studiów:
Stopień: studia jednolite magisterskie
Rok: II
Semestr: (IV)

Nazwa	Psychopatologia
Nazwa w j. ang.	Psychopatology

Koordynator	Dr Józef Partyka	Zespół dydaktyczny
		Dr Józef Partyka Mgr Karolina Ziólkowska
Punktacja ECTS*	6	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie studentów z wiedzą na temat zaburzeń psychicznych, w tym ich klasyfikacji, etiologii, objawów oraz podstawowych metod diagnostycznych. Kurs rozwija również umiejętności analizy przypadków klinicznych oraz rozumienia uwarunkowań kulturowych, społecznych i biologicznych w psychopatologii.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa wiedza z zakresu psychologii ogólnej, psychologii procesów poznawczych oraz psychologii emocji i motywacji.
Umiejętności	

Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Wiedza	W01 Student zna i rozumie systemy klasyfikacji zaburzeń psychicznych (DSM-5, ICD-11) oraz różnice między nimi.	K_W09
	W02 Student posiada wiedzę o kryteriach rozpoznawania zaburzeń psychicznych oraz ich uwarunkowaniach biologicznych, psychologicznych, społecznych i kulturowych.	K_W09
	W03 Student zna podstawowe modele zdrowia psychicznego i ma uporządkowaną wiedzę na temat norm i patologii oraz społecznych i prawnych uwarunkowań opieki psychologicznej.	K_W09

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Umiejętności	U01 Student potrafi analizować przypadki kliniczne w oparciu o kryteria diagnostyczne systemów klasyfikacji zaburzeń psychicznych.	K_U07
	U02 Student potrafi rozpoznać objawy i różnicować je w odniesieniu do zaburzeń psychicznych u dzieci, młodzieży i dorosłych.	K_U06
	U03 Student jest w stanie wyjaśnić wpływ środowiska, kultury i czynników społecznych na rozwój oraz przebieg zaburzeń psychicznych.	K_U06

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Kompetencje społeczne	K01 Student jest świadomy znaczenia etycznych standardów w procesie diagnozy i terapii osób z zaburzeniami psychicznymi.	K_K01
	K02 Student rozumie konieczność stałego rozwoju i samokształcenia w zakresie psychopatologii oraz śledzenia najnowszych badań.	K_K01

	K03 Student jest gotowy do współpracy z interdyscyplinarnymi zespołami w procesie diagnostyczno-terapeutycznym.	K_K04

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład interaktywny

Dyskusje grupowe

Studium przypadków klinicznych

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E-learning	Grydydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Pracalaboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Pracapisemna (esej)	Examin ustny	Examin pisemny	Inne
W01								x		x		x	
W02								x		x		x	
W03								x		x		x	
U01								x		x		x	

U02								x		x		x	
U03								x		x		x	
K01								x		x		x	
K02								x		x		x	
K03								x		x		x	

Kryteria oceny	Egzamin pisemny Praca pisemna (esej) Udział w dyskusji

Uwagi	Przedmiot realizowany w specjalności <i>Psychologia kliniczna</i> na studiach stacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunek: Psychologia.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wprowadzenie do psychopatologii

- Definicje normy i patologii w psychologii.
- Cel i zakres psychopatologii jako dyscypliny naukowej.

Klasyfikacje zaburzeń psychicznych

- Omówienie systemów DSM-5 i ICD-11.
- Różnice w podejściach klasyfikacyjnych.

Biologiczne podstawy zaburzeń psychicznych

- Rola neuroprzekaźników, genetyki i struktury mózgu.
- Związek między biologicznymi czynnikami a objawami klinicznymi.

Psychologiczne teorie powstawania zaburzeń

- Modele poznawcze, behawioralne i psychodynamiczne.
- Mechanizmy powstawania zaburzeń psychicznych.

Czynniki społeczne i kulturowe w psychopatologii

- Wpływ środowiska, stresu i traumy na zdrowie psychiczne.
- Kulturowe różnice w percepcji zaburzeń.

Zaburzenia nastroju

- Depresja i zaburzenie afektywne dwubiegunowe: etiologia, objawy i przebieg.
- Modele leczenia i wspomaganie pacjentów.

Zaburzenia lękowe i pokrewne

- Zaburzenie lękowe uogólnione, fobie, PTSD i OCD.
- Czynniki ryzyka i mechanizmy utrzymujące objawy.

Zaburzenia psychotyczne

- Schizofrenia i inne zaburzenia ze spektrum psychoz.
- Objawy pozytywne i negatywne oraz proces diagnozy.

Zaburzenia osobowości

- Klasyfikacja i charakterystyka głównych grup zaburzeń osobowości.
- Wybrane przykłady: osobowość borderline, antyspołeczna.

Zaburzenia odżywiania

- Anoreksja, bulimia i zaburzenia z napadami objadania się.
- Psychologiczne i społeczne uwarunkowania.

Zaburzenia somatyczne i związane ze stresem

- Zaburzenia psychosomatyczne, hipochondria, zaburzenie konwersyjne.
- Relacje między stresem a objawami somatycznymi.

Zaburzenia rozwojowe

- ADHD, autyzm, specyficzne zaburzenia uczenia się.
- Wczesne objawy i strategie wspierania rozwoju.

Uzależnienia i zaburzenia kontroli impulsów

- Uzależnienia od substancji i behawioralne (np. hazard, gry komputerowe).
- Mechanizmy neuropsychologiczne i społeczne.

Diagnoza psychopatologiczna

- Wywiad, obserwacja i testy diagnostyczne.
- Rola narzędzi psychometrycznych i podejścia wieloaspektowego.

Interwencja i leczenie w psychopatologii

- Farmakoterapia, psychoterapia i metody integracyjne.
- Przykłady interdyscyplinarnej współpracy w leczeniu zaburzeń psychicznych.

Ćwiczenia:

1. Wprowadzenie do psychopatologii

Temat ćwiczenia: Analiza przypadków definiowania normy i patologii w różnych kontekstach społeczno-kulturowych.

- Dyskusja: Jak różne kultury definiują normy i patologie?
- Analiza przykładów w kontekście praktyki klinicznej.

2. Klasyfikacje zaburzeń psychicznych

Temat ćwiczenia: Praktyczne zastosowanie DSM-5 i ICD-11 w klasyfikacji wybranych przypadków.

- Ćwiczenie: Analiza opisów przypadków i przyporządkowanie ich do odpowiednich kategorii diagnostycznych.
- Dyskusja nad różnicami w podejściu diagnostycznym.

3. Biologiczne podstawy zaburzeń psychicznych

Temat ćwiczenia: Mechanizmy neurobiologiczne w zaburzeniach psychicznych – praktyczne przykłady.

- Analiza: Wpływ neuroprzekaźników na depresję i zaburzenia lękowe.
- Ćwiczenia grupowe: Interpretacja wyników badań neuroobrazowych.

4. Psychologiczne teorie powstawania zaburzeń

Temat ćwiczenia: Porównanie modeli psychodynamicznych, poznawczych i behawioralnych w wyjaśnianiu zaburzeń.

- Ćwiczenie: Opracowanie planu terapeutycznego na podstawie różnych modeli.
- Dyskusja: Zalety i ograniczenia każdego z podejść.

5. Czynniki społeczne i kulturowe w psychopatologii

Temat ćwiczenia: Rola traumy i stresu w powstawaniu zaburzeń psychicznych.

- Studium przypadku: Analiza wpływu traumatycznych doświadczeń na zdrowie psychiczne.
- Dyskusja: Kulturowe różnice w reagowaniu na stres.

6. Zaburzenia nastroju

Temat ćwiczenia: Diagnoza i różnicowanie zaburzeń depresyjnych i dwubiegunowych.

- Ćwiczenie: Analiza opisów przypadków.
- Warsztaty: Praktyczne zastosowanie narzędzi oceny nasilenia objawów.

7. Zaburzenia lękowe i pokrewne

Temat ćwiczenia: Opracowanie interwencji terapeutycznych dla pacjentów z OCD i PTSD.

- Studium przypadku: Omówienie strategii terapeutycznych.
- Ćwiczenia grupowe: Symulacja wywiadów z pacjentami.

8. Zaburzenia psychotyczne

Temat ćwiczenia: Schizofrenia – analiza objawów pozytywnych i negatywnych.

- Ćwiczenie: Opracowanie planu diagnostycznego dla pacjentów z psychozami.
- Warsztaty: Praca z pacjentami w oparciu o wybrane przypadki.

9. Zaburzenia osobowości

Temat ćwiczenia: Rozpoznanie i różnicowanie zaburzeń osobowości (np. borderline vs antyspołeczna).

- Ćwiczenie: Studium przypadku.
- Dyskusja nad wyzwaniem terapeutycznymi w pracy z pacjentami z zaburzeniami osobowości.

10. Zaburzenia odżywiania

Temat ćwiczenia: Diagnoza anoreksji i bulimii – analiza psychologicznych i społecznych czynników ryzyka.

- Warsztaty: Projektowanie interwencji wspierających proces terapeutyczny.
- Dyskusja: Wpływ mediów społecznościowych na rozwój zaburzeń odżywiania.

11. Zaburzenia somatyczne i związane ze stresem

Temat ćwiczenia: Rola stresu w zaburzeniach psychosomatycznych – analiza przypadków.

- Ćwiczenie: Rozpoznanie i różnicowanie zaburzeń somatycznych.
- Warsztaty: Strategie radzenia sobie ze stresem w pracy klinicznej.

12. Zaburzenia rozwojowe

Temat ćwiczenia: Diagnoza i wsparcie dzieci z ADHD i autyzmem.

- Ćwiczenie: Analiza narzędzi diagnostycznych.
- Warsztaty: Opracowanie indywidualnych programów wsparcia.

13. Uzależnienia i zaburzenia kontroli impulsów

Temat ćwiczenia: Mechanizmy uzależnień behawioralnych – analiza przypadków.

- Warsztaty: Projektowanie strategii terapeutycznych.
- Dyskusja: Neuropsychologiczne podstawy uzależnień.

14. Diagnoza psychopatologiczna

Temat ćwiczenia: Praktyczne zastosowanie narzędzi diagnostycznych w analizie przypadku.

- Ćwiczenie: Symulacja diagnozy psychopatologicznej.
- Dyskusja: Etapy procesu diagnostycznego.

15. Interwencja i leczenie w psychopatologii

Temat ćwiczenia: Projektowanie zintegrowanego programu terapeutycznego.

- Warsztaty: Wybór odpowiednich metod terapeutycznych.
- Dyskusja: Rola współpracy interdyscyplinarnej w terapii.

Wykaz literatury podstawowej

Kaplan, H. I., Sadock, B. J., Sadock, V. A. (2015). *Psychiatria kliniczna: kompendium*. Wydawnictwo Elsevier Urban & Partner.

- Przegląd podstawowych zagadnień z zakresu diagnostyki i leczenia zaburzeń psychicznych.

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th Edition (DSM-5)*. American Psychiatric Publishing.

- Podręcznik zawierający system klasyfikacji zaburzeń psychicznych używany globalnie w praktyce klinicznej.

World Health Organization. (2019). *International Classification of Diseases, 11th Revision (ICD-11)*. WHO.

- Międzynarodowy system klasyfikacji chorób i zaburzeń psychicznych, używany w diagnozie i badaniach.

Butcher, J. N., Hooley, J. M., Mineka, S. (2016). *Abnormal Psychology*. Pearson.

- Podręcznik omawiający teorie i badania nad zaburzeniami psychicznymi oraz ich leczeniem.

Pervin, L. A., Cervone, D., John, O. P. (2008). *Osobowość: teoria i badania*. Wydawnictwo Naukowe PWN.

- Zrozumienie osobowości jako fundamentu w analizie zaburzeń psychicznych.

Kępiński, A. (1981). *Melancholia*. Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich.

- Klasyczne dzieło na temat zaburzeń depresyjnych, szczególnie w polskim kontekście.

Clark, D. A., Beck, A. T. (2010). *Cognitive Therapy of Anxiety Disorders: Science and Practice*. Guilford Press.

- Podejście poznawczo-behawioralne do leczenia zaburzeń lękowych.

Wykaz literatury uzupełniającej

Kępiński, A. (1978). *Schizofrenia*. Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich.

- Klasyczne polskie opracowanie na temat schizofrenii, uwzględniające biologiczne, psychologiczne i społeczne aspekty tego zaburzenia.

Puzyński, S., Wciórka, J. (red.) (2020). *Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL.

- Obszerne opracowanie zawierające najnowsze informacje na temat diagnozy, leczenia i klasyfikacji zaburzeń psychicznych.

Seligman, M. E. P., Walker, E. F., Rosenhan, D. L. (2003). *Psychopatologia*. Wydawnictwo Zysk i S-ka.

- Tłumaczenie anglojęzycznego podręcznika, które dostarcza kompleksowego wprowadzenia do współczesnej psychopatologii.

Zachar, P., Kendler, K. S. (2018). *Conceptual Issues in Psychiatry: Explanation, Phenomenology, and Nosology*. Cambridge University Press.

- Refleksje nad koncepcyjnymi i filozoficznymi podstawami psychiatrii.

Cooper, R. (2004). *Classifying Madness: A Philosophical Examination of the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. Harvard University Press.

- Krytyczna analiza systemów klasyfikacji zaburzeń psychicznych.

Rutter, M., Bishop, D., Pine, D., Scott, S., Stevenson, J., Taylor, E., Thapar, A. (2015). *Rutter's Child and Adolescent Psychiatry*. Wiley-Blackwell.

- Zaawansowane podejście do psychiatrii dzieci i młodzieży.

Beck, A. T., Emery, G., Greenberg, R. L. (2005). *Anxiety Disorders and Phobias: A Cognitive Perspective.* Basic Books.

- Poznawcze ujęcie zaburzeń lękowych i fobii.

Barlow, D. H. (2014). *Clinical Handbook of Psychological Disorders: A Step-by-Step Treatment Manual.* Guilford Press.

- Praktyczny przewodnik po metodach terapii różnych zaburzeń psychicznych.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	20
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu	30
Ogółem bilans czasu pracy		150
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6